

RAAD VOOR EUROPESE ZAKEN

Nr. 7448

Notulen van de vergadering gehouden
op vrijdag 27 februari 1976 in het Catshuis,
's morgens van half negen tot 10 uur

Aanwezig: minister-president Den Uyl en de ministers
Duisenberg, Lubbers, Pronk, Van der Stee
en Van der Stoep

Voorts zijn aanwezig de heren Emans (Fi),
Van Gorkom (BuZ), De Grooth (EZ),
Italianer (BuZ), Van Swinderen (BuZ) en
De Zeeuw (LV)

Secretaris : mr. J. P. M. H. Merckelbach
Adjunct-secretaris: mr. A. V. M. Cals

1. Notulen van de vergadering van 13 februari 1976
(nr. 7404)

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen

Geen opmerkingen.

2°. Turkije

Minister Pronk pleit ervoor het bedrag voor financiële hulp te verlagen tot 300 mln r.e.. Het voorgestelde bedrag is in verhouding tot de hulp aan andere Middellandse-Zeelanden met een veel lager inkomen per hoofd van de bevolking veel te hoog. Spreker meent voorts dat een beslissing over dit punt pas genomen zal kunnen worden na een discussie in de Ontwikkelingsraad.

Minister Van der Stoel acht het uitgesloten dat de Gemeenschap Turkije in de kou kan laten staan nu Griekenland als lid van de Gemeenschap geaccepteerd zal gaan worden. Dit zou geweldige emotionele reacties in Ankara teweegbrengen hetgeen weer zal leiden tot schrikreacties in Bonn, Parijs en Londen met als eindresultaat dat de financiële hulp zal worden verhoogd boven het thans voorgestelde peil. Spreker wijst voorts erop dat Turkije een bevolking heeft van 40 miljoen, tegenover 9 miljoen in Griekenland. Het inkomen per hoofd van de bevolking in Griekenland bedraagt \$ 1790, in Turkije is dit slechts \$ 540. Tegen deze achtergronden vindt spreker het door de coördinatiecommissie genoemde bedrag voor financiële hulp aan Turkije van 350 mln tot 400 mln r.e. niet te hoog.

Minister Lubbers meent in het algemeen dat de Gemeenschap zich, na de positieve reactie op het Griekse toetredingsverzoek, ten aanzien van Turkije wat terughoudend zou moeten opstellen.

Minister Duisenberg meent dat dit punt dat een integraal onderdeel is van de ontwikkelings-samenwerking, eerst in de Ontwikkelingsraad besproken dient te worden en dat daarna pas een definitieve beslissing kan worden genomen. Het Nederlandse aandeel in deze hulp dient, daarover verschilt spreker van mening met minister Pronk, te worden toegerekend aan het ontwikkelingshulpplafond, maar deze kwestie moet nog ten principale in de ministerraad worden besproken.

Minister Van der Stoel wijst erop dat het prioriteitendebat op 5 april plaatsvindt en de Ontwikkelingsraad pas op 12 april bijeenkomt, terwijl de Associatieraad EEG-Turkije aanstaande maandag vergadert. Nederland kan onmogelijk de besluitvorming in de Associatieraad blokkeren. Het zal voor spreker persoonlijk zeer moeilijk worden als hij bij zijn aanstaande bezoek aan Turkije aan de Turkse autoriteiten zal moeten zeggen dat de EEG minder geld heeft uitgetrokken voor de financiële samenwerking dan aanvankelijk

voorzien was. Turkije heeft toch al het gevoel dat de associatie op een laag pitje is gezet. Deze zaak ligt voor de Turken zeer gevoelig en de relatie tussen Griekenland en Turkije blijft uitermate explosief.

Minister Duisenberg meent, afgezien van zijn geringe enthousiasme voor de toetreding van Griekenland, dat het een volstrekt verkeerde benadering is de omvang van de hulp aan een land af te stemmen op de omvang van de hulp aan een ander land. Het ontwikkelingsbeleid ten aanzien van Turkije dient op zichzelf bepalend te zijn voor de omvang van de hulp.

Minister Pronk herinnert eraan dat de REZ c.q. de ministerraad tegen zijn advies in telkenmale veel te vergaande besluiten heeft genomen ten aanzien van de hulp aan de Magreb, de Mashrek, Malta, Griekenland enz.. Op die manier is het Nederlandse hulpbeleid een wassen neus geworden en heeft ook het prioriteitendebat geen zin meer.

Minister Van der Stoel zegt dat het geenszins de bedoeling is een blanco cheque aan de Turken over te maken; de hulp wordt slechts gegeven voor specifieke projecten die stuk voor stuk dienen te worden goedgekeurd. Spreker wijst op het belang voor de politieke toekomst van West-Europa bij stabiliteit in deze regio. Juist door een bevredigend financieel volet voor de Turken kan de EEG meehelpen aan de totstandkoming van politieke rust in dit gebied. België gaat akkoord met een bedrag van 350 mln tot 400 mln r.e. en zelfs de Duitsers zijn bereid met een bedrag van 350 mln r.e. akkoord te gaan.

De minister-president acht het tegenover minister Pronk inderdaad niet correct de omvang van de hulp aan Griekenland te gebruiken als argument voor de omvang van de hulp aan Turkije. Minister Pronk is zeer consistent geweest in het afremmen van de hulp aan de naaste burenen, waarin de Gemeenschap zich gaandeweg heeft gespecialiseerd. Zoals bekend is spreker een uitgesproken voorstander van de opnemng van Griekenland in de EEG, met als consequentie een mogelijke toetreding van Portugal, Spanje, Turkije en zelfs Joegoslavië. Deze opvatting komt voort uit de overtuiging dat de EEG alleen in de wereld kan functioneren als zij erin slaagt dichtbij huis de welvaartsgrenzen te doorbreken. Het verschil van mening in dit geval moet men niet overtrekken; het gaat in feite om + f.10 mln over een periode van vijf jaar. Als het altijd zo zuinige Duitsland, dat steeds een nauwe band met Turkije heeft nagestreefd, 350 mln r.e. voldoende vindt, is er voor Nederland in elk geval geen reden om voor een hoger bedrag te pleiten.

Minister Pronk merkt op dat de vraag of de EEG al dan niet over de naaste burenen zal heenkijken hierbij niet voorop staat. Het gaat om de totaalafweging van het ontwikkelingsbeleid van de Gemeenschap, over het door spreker zo vaak bepleitte prioriteitendebat dat nog nooit heeft plaatsgevonden en dat door de gekozen procedure van behandeling in de Algemene Raad opnieuw bij voorbaat wordt ontkracht.

De minister-president komt na een korte verdere discussie tot de volgende conclusies:

- a. Minister Van der Stoel zal in de Algemene Raad bezwaar maken tegen het feit dat nog steeds geen gevolg is gegeven aan de afspraak om een debat te houden over de totaliteit van de financiële hulpverlening.
- b. De delegatie kan akkoord gaan met financiële hulp aan Turkije ten bedrage van maximaal 350 mln r.e.. Zou de delegatie daarmee in een geïsoleerde positie komen, dan komt dit punt opnieuw in de REZ aan de orde.

De raad gaat akkoord met deze conclusies.

3°. Multilaterale tariefonderhandelingen in het GATT over tropische produkten

De heer De Zeeuw geeft een korte toelichting op de voorstellen van het ministerie van Landbouw en Visserij.

Minister Van der Stee deelt mede dat hij in een gesprek met vertegenwoordigers van de cacao-industrie heeft toegezegd dat de mogelijkheden om financiële steun te verlenen bij de herstructurering van deze industrie nader zullen worden bekeken. De Nederlandse cacao-industrie accepteert over het algemeen dat de ontwikkelingslanden een groter aandeel krijgen in de verwerking van de grondstof cacao. Voor de Nederlandse industrie ziet spreker nog wel mogelijkheden voor de verdere veredeling van halffabrikaten.

Minister Pronk acht dit een goed voorbeeld van herstructurering en is dan ook ten volle bereid daaraan zijn medewerking te verlenen.